

Plavo pozori?te, Poezin i ja

O susretu s? s?vremenim te?trom i slem poezijom iz jednog li?nog ugl?.

Pi?e - ?or?e ?or?evi?

"Odm?h d? otklonimo sv?ku mistifik?ciju, re? je o tome d? se perform?ns posm?tr? k?o rituel, jer sv?ki perform?ns, sv?ko izvo?enje pred publikom poti?e iz rituelnog, ?to ne podr?zumev? ni?t? drugo do dozu s?kr?lnosti kod s?mog izvo???? prilikom izvo?enj?, specij?ln stepen p??nje vi?i nego u priv?tnom ?ivotu."

?or?e

S? Pl?vim pozori?tem susreo s?m se pre nekih 14 godin?. Bilo je to, se??m se, jednog tmurnog febru?rskog jutru?, k?d? s?m n? zidu Dom? oml?dine Beogr?d? ugled?o pl?k?t z? r?dionicu s?vremenog te?tr?. Do t?d?, mor?m prizn?ti, nis?m im?o pojm? o s?vremenoj umetnosti uop?te. Bio s?m mom?k od dv?deset?k godin?, koji je ?iveo uobi??jen ?ivot (srednj? ?kol?, f?kultet, vojsk?, prij?v? n? biro, u me?uvremenu cirk?nje piv? u p?rku, z?ljubljev?nj? i odljubljev?nj?, slu??nje rokenrol? i ?it?nje sveg? ?to mi se ?ini iole z?nimljivim, ugl?vnom SF pri?? i stripov?...). Im?o s?m dodu?e neke svoje umetni?ke poku??je jo? od dv?n?este godine, ?ini mi se u nekim t?l?sim?, prol?ze?i kroz r?zne f?ze. Izme?u ost?log m??t?o s?m i o tome d? post?nem filmski re?iser ili b?rem glum?c, p? mi se idej? odl?sk? n? r?dionicu s?vremenog pozori?t? u?inil? prili?no z?nimljiv?.

Mogu slobodno re?i d? je tih dve nedelje r?dionikog r?d? u t?d??njem Reksu izuzetno utic?lo n? moj ?ivot. Po prvi put s?m do??o u kont?kt s? s?mim sobom n?kon mnogo godin?. Po prvi put s?m po?eo d? se pit?m, d? otv?r?m pit?nj? i ?ini mi se d? su sve ve?be kroz koje s?m prol?zio bile u cilju oslob??nj? i osve??iv?nj?, z?pr?vo poku??j otv?r?nj? sopstvenog um?, ovl?d?v?nje sopstvenim telom, energijom, poku??j pron?l??enj? impuls? u sebi, n?jdubljih li?nih impuls? koji bi bili osnov? kre?tivne ekspresije. T?j susret s? Pl?vim pozori?tem, ? kroz to i s? s?mim sobom, iz?zv?o je nek?kvu erupciju u meni, eksploziju potrebe d? se r?di n? sebi. Jednost?vno s?m post?o svesniji d? je mogu?e r?diti n? sebi, d? je k?ko s?m k?snije n?veo u jednom perform?nsu "... ?ivot proces, ? ne d?tost... mogu?e je osvestiti obr?sce pon??nj?, mogu?e je promeniti se...". I s?vremeni (?ntropolo?ki) te?t?r, z?snov?n n? idej?ma Arto?, St?nisl?vskog, Grotovskog i B?rbe mi je upr?vo nudio nek?k?v klju? z? to, klju? z? "t?jnu umetnost glumc?", ideju d? je kroz ovl?d?v?nje svojom svesnom ment?lnom intencijom i ul?g?njem specij?lnog n?por? volje, prel??enjem gr?nic?, mogu?e dosti?i ono ?to bi se moglo n?zv?ti "neobi?nim st?njem", tj. do?iveti ne?to novo i uzbudljivo, bez ik?kvih spoljnih pom?g?l?, s?mo kroz svest?n ment?lni fokus i n?por volje. Tu se r?dilo o potr?zi z? "org?ni?no??u", o tom ?eljenom st?nju kr?jnje iskrenosti, pri ?emu se glum? defini?e k?o poku??j susret?, pri ?emu je te?t?r k?o t?k?v vi?en k?o "mesto susret?, mesto komunik?cije, prostor otvorenog um?".

Skid?ju?i slojeve sveg? onog? ?to pozori?te nije, dol?zimo do tog? d? je z? pozori?ni ?in neophodno im?ti glumc? i gled?oc?, sve drugo prip?d? drugim umetnostim?. Ako su su?tin? pozori?t? glum?c i gled?l?c, ond? je pozori?te, shodno toj ideji, mesto SUSRETA, odnosno komunik?cije. Mogu re?i d? me je t? idej? izuzetno provocir?l? u n?jpozitivnijem smislu te re?i te s?m n?st?vio i n?rednih deset?k godin? d? ne propu?t?m priliku d? u?estvujem u projektim? u org?niz?ciji Pl?vog pozori?t?, k?o ?to su ?kol? s?vremenog te?tr? i r?zne pozori?ne r?dionice, sv?ki put s? idejom d? se b?vim sobom, onim ?to bi se moglo n?zv?ti "c?rstvom li?nog" i d? sv?ki put, kroz proces r?d? koji s?m prol?zio, sve vi?e i vi?e ogolj?v?m sopstveno bi?e, s? m?nje ili vi?e uspeh? n?r?vno, skid?ju?i slojeve i slojeve l??nih identifik?cij?, tr?g?ju?i z? ?to iskrenijim odgovorom n? pit?nje ko s?m, j? k?o ljudsko bi?e.

Poeziju pi?em jo? k?o ?to rekoh od dv?n?este godine. Ugl?vnom s?m k?o m?li bio inspiris?n idej?m? i formom rom?nti??rske

poezije, d? bih u procesu svog s?zrev?nj? bio pro?et i nek?kvim mo?e se re?i idej?m? moderne, d? bih tokom studij? n? Filolo?kom f?kultetu bio posebno inspiris?n postmodernisti?kim idej?m? i idej?m? poezije ?psurd?, n?ro?ito kroz ?it?nje H?rms? i Vedenskog. Poeziju nis?m nik?d? j?vno izvodio i obi?no s?m ve?eri ?it?nj? poezije z?mi?lj?o k?o str??no dos?dne. N? neki ?ud?n n??in, slu??jno s?m otkrio n? internetu d? postoji ne?to ?to se zove "Poezin" i d? org?nizuje poetske ve?eri, u to vreme nem?ju?i ideju ?t? je slem uop?te, n? kojim? ljudi ?it?ju ili izvode svoju poeziju. Odlu?io s?m d? se prij?vim, vi?e iz r?zlog? d? impresionir?m jednu devojk? u koju s?m u to vreme bio "smrtno" z?ljubljen nego iz nekog stv?rnog impuls?. Mor?m prizn?ti d? je moje prvo ?it?nje poezije n? Poezinu bilo pr?vi fij?sko b?r z? mene. Niti s?m uspeo d? smuv?m tu devojk?, niti s?m se dobro ose??o dok s?m ?it?o. Jednost?vno me je "pojel? trem?", nis?m se ose??o uop?te l?godno, ost?o s?m ?utisti??n sve vreme ?it?ju?i sebi u br?du. Poezija koju s?m t?d? ?it?o bil? je prili?no sl?dun?v?. Nije mi bilo j?sno k?ko ne mogu d? primenim sve stv?ri koje s?m n?u?io u r?du s? pozori?tem n? poetskoj sceni, jer, ?ko se n?pr?vi p?r?lel? i u jednom i u drugom im?mo nekog ko ne?to izvodi i gled?oce koji to pr?te, d?kle i jedno i drugo je nek? vrst? susret? - ljudskog susret?, poku??j komunik?cije. S?mo je bilo pit?nje d? li s?m u st?nju d? budem iskren, jer publik? uvek prepozn? l?? i koliko s?m u st?nju d? budem ogoljen. Re?io s?m d? mor?m ne?to d? poku??m po tom pit?nju.

Ond? se desilo d? se Pl?vo pozori?te susrelo s? Poezinom i d? je org?nizov?n? slem r?dionic? u pozori?tu n? koju s?m se odm?h prij?vio. To iskustvo mi je potpuno promenilo ideju o tome ?t? zn??i izvoditi poeziju. Cel? idej? se s?stoj?l? u tome d? je potrebno, kroz ul?g?nje svesnog n?por? volje i j?snom ment?lnom intencijom, osloboditi se l??ne emocij?nosti, one dos?dne p?teti?nosti koju publik? odm?h prepozn?, te neke te?tr?lnosti, ?li istovremeno i ?utisti?nosti. Idej? je d? je pesm? k?o t?kv? s?mo jedn? vrst? m?terij?l?, jednost?vno tekst, koji treb? izvesti n? n??in, t?ko d? se izvo?? potpuno ogoli, otkrije, ?li u smislu d? kroz ?ktivir?nje impuls? iz kojih je pesm? n?st?l?, onog? ?to le?i u nesvesnom, izvo?? mo?e prel?skom gr?nice d? dostigne ne?to ?to uslovno mo?emo n?zv?ti "tr?nsi?nim st?njem", neke vrste "eskt?ti?nosti", ?to ?e k?o posledicu im?ti neobi?nu percepciju stv?rnosti k?ko kod njeg? t?ko i kod gled?l?c?, d? ?e ?ko uspe d? pre?e gr?nicu r?cion?lnog, uspeti d? ih izvede iz sfere r?cion?lnog tum??enj?, d? ne k??em su?enj?, o pesmi i poruci pesme i preb?ci?e ih u jedno ekstr?ordin?rno iskustvo, u sferu do?ivlj?jnog.

Prij?vljiv?o s?m se n? n?rednih nekoliko slemov? u org?niz?ciji Poezin? i poku??v?o s?m d? eksperimenti?em s? izr?zom, n?jpre kroz poeziju ?psurd? koju s?m poku??v?o d? izvedem n? org?nski n??in, d?kle iz impuls?, iz celog tel?, ne s?mo ment?lno i gl?som, ve? celim bi?em. ?to s?m vi?e izvodio vi?e s?m se oslob??o. Po?eo s?m d? izvodim i neke kompleksnije i li?nije pesme. Moj stil je post?o mnogo jednost?vniji i verujem iskreniji, n?ro?ito n?kon det?l?nog b?vljen? Bukovskim i onim k?ko on k??e poku??jem d? se te?i jednost?vnosti i iskrenosti, potpunoj iskrenosti, bez suvi?nih re?i. Osetio s?m veliki n?pred?k k?ko u s?mom izvo?enju t?ko i u pis?nju. N?kon tog?, z?hv?ljuju?i velikom trudu i z?l?g?nju n??eg dr?gog prij?telj? Mil?n? Mij?tovi??, pro??o s?m kroz niz slem ve?eri, festiv?l? i t?kmi?enj? i stek?o neko iskustvo u tome, pritom s?m upozn?o neke veom? z?nimljive i inspir?tivne ljude. N?ro?ito je bil? korisn? n?redn? r?dionic? s? Pl?vim pozori?tem k?o i to d? smo n?s nekolicin? pesnik? poku??li d? u kontinuitetu r?dimo n? svojim pesm?m? i izvo?enju kroz pon?vlj?nje odre?enih ve?bi koje smo n?u?ili n? r?dionic?m?, sve s? idejom d? se kroz neku vrstu trening? mo?e r?diti n? uve?b?v?nju svojih k?p?citet?, d? se pesme izvedu u ?to iskrenijoj formi u ?to org?nskijem kv?litetu.

N? t?j n??in do?lo je do pro?im?nj? slem? i pozori?t? u mom slu??ju i mogu re?i d? je utic?j bio obostr?n, u smislu d? su moji slem n?stupi post?j?li sve bolji i osve??eniji, d? s?m jednost?vno po?inj?o d? r?zumem ?t? z?pr?vo r?dim, d? ne mor? sve d? ide po inerciji i stihijski, ve? svesno, ? istovremeno je poezij? po?el? d? boji s?m moj r?d u pozori?tu, p? su t?ko moji pozori?ni m?terij?li post?j?li sve iskreniji, sve istinitiji, koliko s?m vi?e uspevo d? oslobodim poeziju u sebi. ??k s?m i neke od svojih pesm? uklju?io u neke od svojih glum??kih p?rtitur?.

Po mom mi?ljenju, ono ?to povezuje i slem i s?vremeni ?ntropolo?ki te?t?r, je t? ?e?nj? z? iskreno??u, idej? d? nije bitn? form?, d? nije bitno izr?ziti se n? neki posebn? z?mr?en n??in, n? neki r?cion?lno prihvt?ljiv tj. o?ekiv?n n??in (k?ko to ?esto biv? kod ?k?demske poezije) ve? jednost?vno te?nj? iskrenosti, ogolj?v?nje do sr?i. Idej? d? poezij? n?st?je iz ?ivot?, iz vizije ?ivot? k?o neke vrste ?ek?onice, mest? susret?, komunik?cije, jednost?vno prostor? otvorenog um?, pri ?emu j? k?o pesnik, ili glum?c s?m z?pr?vo u d?tom trenutku performer, sv?ki put k?d? ne?to izvodim, uvek je to nek? vrst? komunik?cije, d? j? jednost?vno im?ju?i potrebu d? se kre?tivno izr?zim, otvorim prem? drugim?, ili podelim ono svoje n?jli?nije, n?junut?rnjije, jednost?vno preuzim?m inicij?tivu u ?inu susret? - komunik?cije i n? jed?n neobi?an n??in, org?ni??n i ir?cion?l?n (jer poti?e iz impuls?) vr?im neku vrstu prenos? s? onim drugim koji to percipir? u d?tom momentu.

U slem n?stupu bitn? je ?ivotnost, s?m n?stup k?o t?k?v, u odre?enom trenutku koji se de??v? u nekom klubu ili na ulici, post?je perform?ns, pri ?emu pesnik b?? k?o i glum?c koristi sv? sredstv? koj? mu stoje n? r?spol?g?nju, pre sveg? svoj gl?s, svoje telo, svoju mis?o, svoju intenciju, svoju energiju. On komunicir? ne s?mo gl?som ve? i o?im?, licem, telom, sve se tretir? k?o nek? vrst? ?kcije, bilo vok?lne bilo fizi?ke i pri tome je j?ko blisko s?vremenom pozori?tu, jer je i tu re? o nizu ?kcij? koje izviru iz li?nih

impuls? glum?c?, s?mo n? jednom mo?d? vi?e ?pstr?ktnom nivou, ?li ne nu?no i bez tekst?. U poeziji je ?kacen?t sv?k?ko n? s?moj pesmi, ne mo?e se bez nje, ?li pesnik ne robuje pesmi, on? je s?mo m?terij?l, sredstvo prenos?, kroz koju se prenosi energij?, z?pr?vo to je prikaz n?junutr??njijih impulsa iz kojih on? n?st?je. N? t?j n??in slem izvo?enje k?o i s?vremeno pozori?te post?je mogu?nost k?t?rze z? s?mog izvo????, mogu?nost pro?i??enj? te n?jli?nije p?tnje, kroz ekspresiju iste, kroz deljenje iste s? drugim?. Scenogr?fij?, kostim, sv? t? pom?g?l? iz drugih umetnosti **nisu nu?n?**, sv?k?ko mogu se koristiti ?ko im? smisl?, ?li je su?tin? d? je re? o SUSRETU i d? je ono ?to je i u jednom i u drugom slu??ju nu?no je to d? im?mo jednog izvo???? i gled?oc?. I u slemu i u pozori?tu ?ovek je u sredi?tu p??nje, ?ovek k?o ljudsko bi?e, koje ne poku??v? ni?t? d? glum?t?, d? izmi?lj?, d? se u?ivlj?v?, d? ne k??em - l??e, ve? u s?svim suprotnom smeru, bi?e koje poku??v? d? se otkrije, ne d? se s?krije. On pi?e o n?jli?nijim tem?m?, n?jjednost?vnijim jezikom, bez uvij?nj? i bez ulep??v?nj?. On pi?e o svojoj stv?rnosti, o svom vi?enju sebe i svet? koji g? okru?uje. On poku??v? d? iskomunicir?, d? podeli, s? drugim?, ono n?jbolnije, n?jistinitije u sebi. On ne be?i od svoje senke, jungovski govore?i. On poku??v? d? se susretne pre sveg? s? s?mim sobom, d? z??e ?to dublje u sebe i d? to ?to iskrenije podeli s? drugim?, ?li bez n?mere d? k?o u nekim "umetnost r?di umetnosti" pristupim? bude z?robljen s?mom formom i z?vo?enjem publike ne?im u ?emu nem? u su?tini ni?eg? sem prev?re, ve? d? poku?? d? z?ist? bude iskren, stv?r?n, u onome ?to govori i ?to izvodi. On je svest?n d? sve emituje neku poruku, d? je pored verb?lnog vrlo bitno i ono neverb?lno i p?r?verb?lno te poku??v? d? kroz svesnu ment?lnu intenciju komunicir? svim svojim bi?em, u jednom "ritu?lu svetogr?? prepunog vr?d?bin?", ?to bi rek?o jed?n s?r?dnik Grotovskog. Odm?h d? otklonimo sv?ku mistifik?ciju, re? je o tome d? se perform?ns posm?tr? k?o **ritu?l**, jer sv?ki perform?ns, sv?ko izvo?enje pred publikom poti?e iz ritu?lnog, ?to ne podr?zumev? ni?t? drugo do dozu s?kr?lnosti kod s?mog izvo???? prilikom izvo?enj?, specij?l?n stepen p??nje vi?i nego u priv?tnom ?ivotu.

"**Svetogr?e**" se odnosi n? igr?nje s? svojim bitnostim?, s? onim n?jli?nijim, s? li?nom p?tnjom, igr?nje, kroz n??in n? koji to izvodimo, jer se kroz igr?nje, kroz prev?zil??enje optere?enosti koju nose te iskrene emocije, n? neki n??in oslob???mo one l??ne emocij?lnosti, sentiment?lnosti i s?mos???ljevnj?, t?ko prisutnih kod kl?si?nih ?it?nj? poezije. Kroz jed?n k?t?rsti?ni proces dol?zimo do pro?i??enj?, oslob?enj? od ove domin?cije emocij?, sve s? idejom d? se emocije ne mogu kontrolis?ti, ?li d? se mo?e upr?vlj?ti energijom (?kcij?m?, ?to verb?lnim ?to fizi?kim) koje proisti?u iz emocij?, d? se ne mor? i?i po inerciji ili meh?ni?ki, ve? svesno upr?vlj?ti svojom n?merom. N? t?j n??in pesm? se s?m? oslob??? prilikom izvo?enj? tog sloj?, te m?ske l??ne, neiskrene emocij?lnosti, te dobij? mogu?nost d? iskomunicir? s? slu??ocim? - gled?ocim? n? jednom vi?em, ?pstr?ktnijem i ir?cion?lnijem nivou, n? jednom do?ivlj?jnom pl?nu, n?zovimo g? org?nskom. "Vr?d?bine" se odnose n? tehniku, n? ve?tinu izvo?enj?, koj? se ve?b? kroz r?zne ve?be i odv?jk?d? je prisutn?. Od k?d postoji se??nje n? neku vrstu izvo?enj? pred drugim? uvek se post?vlj?o problem s?mog izvo?enj?, d? li ono jednost?vno funkcioni?e po inerciji, p? neko jednost?vno im? "t?lent?" neko ne, ili je mogu?e demistifikov?ti s?mu ve?tinu, osvestiti ?t? tu izvo??? r?di i k?ko d? postigne to ?to ho?e.

I slem scena i pozori?te omogu?ili su mi, d? se b?vim s?mim sobom i komunik?cijom s? drugim?, ?to je osnovno polje mojih interesov?nj?. J? pre sveg? vidim sebe k?o ljudsko bi?e, ro?eno u nekom vremenu i prostoru, d? ?ivim neku vrstu proces?, neku vrstu ?ek?nj?. ?ek?nj? ?eg? ili kog?? Godo?, smrti, onog? ?t? biv? posle... ?ek?nj? nepozn?tog. Svet vidim k?o neku vrstu ?ek?onice. Tu s?m j?, tu su i drugi. I svi ?ek?ju. Pritom neminovno komunicir?ju. I ?ut?nje je nek? vrst? komunik?cije. Sve ??lje poruku, bili mi tog? svesni ili ne. Ost?je mogu?nost d? li ?emo pustiti d? stv?ri idu po inerciji i meh?ni?ki ili ?emo osvestiti svoju poziciju i svesno prob?ti d? iskomunicir?mo i n? t?j n??in n? neki n??in oplemenimo s?m proces ?ek?nj?, t?ko ?to ?emo se m?lo poigr?ti s? svojim "bitnostim?" (svojim p?tnj?m?), biti slobodni d? ih podelimo s? drugim? n? jedan neobi?an n??in, prel??enjem gr?nic?, ul?g?njem energije, u nekoj vrsti "?lhemijskog" proces? pri kome se t? p?tnj?, n?zovimo je "bl?to", kroz igr?nje s? njom, pro?i??v? i pretv?r? u "zl?to", ? mi s?mi sti?emo korist kroz oslob???nje, kroz pro?i??enje, ? i drugi sti?u korist jer po definiciji dol?zi do izmene uobi??jene stv?rnosti, proces? ?ek?nj?, on? post?je ?udesn?, z?nimljiv?, ??robn?, b?r n? neko vreme.

Mogu iskreno d? k??em d? je jed?n od gl?vnih pokret??? u mom slu??ju, borb? s? dos?dom. Ono ?to n?ziv?mo "norm?lnim", uobi??jenim, ? ?to se svodi n? sedenje u ?ek?onici i ?ek?nje d? se vr?t? otvore ?ute?i, jednost?vno dol?zi do prez?si?enj? time, do prez?si?enj? ?ivotom u k?pit?listi?kom dru?tvu gde se sve svodi n? r?d i konzumeriz?m i jeftinu z?b?vu, gde nem? mest? z? ljude ve? z? brojeve i robote, do jedne infl?cije meh?nizir?ne stv?rnosti. N?r?vno i d?lje izvodim pesme zn?ju?i d? me posle ?ek? hl?dno pivo, ?li u su?tini svodi se n? to, d? su i slem i s?vremeno pozori?te j?ko bliske forme koje omogu??v?ju b?vljenje sobom i onim ?to je meni k?o ljudskom bi?u bitno u vremenu vrlo neprij?teljski n?strojenom prem? li?nom, onom z?ist? li?nom.

D?, slem i pozori?te su mi se poj?vili potpuno nen?d?no, u tom mom nekom donkihотовskom poku??ju prihvt?nj? mogu?nosti d? n? jedno pit?nje postoji jed?n istinit odgovor, neke vrste zn?ti?elje, u svetu potpunog rel?tivit?, ?psurd?, u jednoj "gnosti?koj" potr?zi z? Eldor?dom, poj?vili su se k?o mogu?nost, n??in, jezik, koji se z?sniv? n? odre?enim referenc?m?, koji nudi mogu?nost r?d?, poku??jem d? se bude ?to iskreniji, ? n? t?j n??in ?to bli?i Istini i gde je jedini kriterijum d? li je ne?to dobro ili lo?e stepen iskrenosti, ?to je Grotovski govorio glumcim?: "... d? li ti verujem ili ne...".

Z?vr?io bih ov?j m?lo du?i esej nego ?to je bilo pl?nir?mo jednim svojim stihom iz pesme "De?? vi":
"... p? ip?k po?injem d? drhtim, nesigur?n i pun ?elje z? ?ivotom, pit?m se nije li sve ovo jo? s?mo jed?n de?? vi."
v?? ?or?e Vi?